

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa S. W.

przeciwko A. W.

o nakazanie przywrócenia stanu zgodnego z prawem,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 marca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Ś.

z dnia 6 marca 2018 r., sygn. akt II Ca [...]

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) przyznaje adwokatowi T. P. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Ś. kwotę 1800 (tysiąc osiemset) zł powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398 § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego

w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawił w formie pytań: 1) czy dochodzone na podstawie art. 222 § 1 k.c. w zw. z art. 206 k.c. roszczenie może polegać na żądaniu przywrócenia stanu zgodnego z prawem poprzez doprowadzenie przez współwłaściciela rzeczy, który dopuścił się określonych w tym przepisie naruszeń prawa własności innego współwłaściciela do stanu lepszego od bezpośrednio poprzedzającego naruszenie prawa własności w sytuacji, gdy przywrócenie stanu zgodnego z prawem w inny sposób nie jest możliwe; 2) czy roszczenia wynikające z niewykonywania lub nienależytego wykonania umowy podziału do korzystania z rzeczy i ponoszenia kosztów jej utrzymania mogą być dochodzone od spadkobiercy współwłaściciela rzeczy, który uchybił obowiązkom z niej wynikającym, jeżeli spadkobiercy temu zakres uprawnień i obowiązków wynikających z umowy był wiadomy; 3) czy brak ustaleń faktycznych w przedmiocie treści umowy, która stanowi jedną z podstaw żądań dochodzonych w postępowaniu, stanowić może naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie w związku z przedwczesnością oceny materialnoprawnej i usprawiedliwiać podstawę skargi kasacyjnej określoną w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej, a ustalony w sprawie stan faktyczny pozwala na odniesienie się do niego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Zagadnienie sformułowane przez powoda nie ma powyższych cech, przede wszystkim dlatego, że nie koresponduje z ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia, które nie mogą być objęte zarzutami skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.) i którymi Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej byłby związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Trzecie z zagadnień sformułowanych przez powoda wskazuje na to, że powód zdaje sobie sprawę z braku powiązania między ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę rozstrzygnięcia a sformułowanymi przez niego problemami prawnymi. Gdy chodzi o to zagadnienie, to wskazać trzeba, że o tym, jakich ustaleń faktycznych dokona sąd w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu procesowym decydują same strony, ich twierdzenia i inicjatywa dowodowa, którą się wykażą i to przede wszystkim w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, gdyż już przed sądem drugiej instancji obowiązują ograniczenia określone w art. 381 k.p.c. Naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe, bo przedwczesne zastosowanie może wprawdzie usprawiedliwiać podstawę skargi kasacyjnej określoną w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., ale jest tak wtedy, gdy sąd dokona subsumpcji stanu faktycznego pod normę prawa materialnego nie ustaliwszy uprzednio wszystkich przesłanek jego zastosowania. Tymczasem w niniejszej sprawie Sądy obu instancji ustaliły stan faktyczny, z którego jednak nie mogą być wyprowadzone takie materialnoprawne konsekwencje, jakich oczekuje powód.

Odpowiedź na pierwsze z zagadnień sformułowanych przez powoda jawi się jako oczywista, gdyż sam powód przyznał, że jego żądanie zmierza do ulepszenia rzeczy wspólnej na koszt pozwanej, gdy tymczasem art. 206 k.c. w zw. z art. 222 § 1 k.c., na bazie których zostało sformułowane, jest podstawą roszczenia o dopuszczenie do współposiadania rzeczy wspólnej i do korzystania z niej w takim zakresie, jaki daje się pogodzić z korzystaniem i posiadaniem rzeczy przez innego współwłaściciela. Roszczenia mające źródło w umowie podziału rzeczy wspólnej do korzystania i ponoszenia kosztów jej utrzymania, jako majątkowe, co do zasady mogą wchodzić w skład spadku po współwłaścicielu, ale ta okoliczność nie byłaby wystarczająca do uwzględnienia roszczeń powoda. Z ustaleń dokonanych w sprawie wynika bowiem, że w świetle uzgodnień poczynionych przez powoda z ojcem, a odnoszących się do sposobu korzystania z przedmiotu współwłasności,

ojciec powoda miał korzystać z pokoi na II i III kondygnacji i pokrywać z dochodów uzyskiwanych z wynajmu tych pokoi tylko koszty bieżącego utrzymania nieruchomości. Umowa nie odnosiła się zatem do wydatków na jakiegokolwiek poważniejsze remonty, które - jak wynika z ustaleń - nie były na tej nieruchomości prowadzone od czasu wybudowania domu w 1975 r.

Powód powołał się też na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, mającą wynikać z naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. i zaniechania rozpoznania przez Sąd Okręgowy wszystkich zarzutów apelacyjnych.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. W postanowieniu z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12 (nieopubl.), Sąd Najwyższy wyjaśnił ponadto, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia i do istnienia takiego związku między wytykanym uchybieniem, a wynikiem postępowania w sprawie powinien zmierzać skarżący. Skarżący nie przedstawił argumentacji wskazującej na tego rodzaju wadliwość zaskarżonego orzeczenia. Z motywów wyroku Sądu Okręgowego wynika, że Sąd ten odniósł się do wszystkich mogących mieć znaczenie w sprawie zarzutów apelującego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującemu powoda z urzędu Sąd Najwyższy orzekł stosownie do § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 18).

jw
[aw]